

— Zahvala. Gospod šol. nadzornik Ljudevit Stiasny v Ljubljani je podaril učiteljski knjižnici IV. državne deške osnovne šole v Ljubljani (Prule) lepo število pedagoških knjig, papirja za revne učence, za revne in brezposelne starše naših otrok pa več oblek, perila in obutev. Za velikodušno darilo se gospodu nadz. L. Stiasnemu najlepše zahvaljuje šol. upravitelj Lipovec Josip.

— Za prekmurski muzej. Proučevanje prekmurske zemlje napreduje. Ta napredek pospešuje zlasti novi rod, vzgojen v slovenski šoli, ki nadaljuje in pogloblja delo redkih znanstvenih delavcev, ki so že doslej z ljubeznijo in razumevanjem proučevali našo krajino. Neizvršenega dela je pa še mnogo in da bi ga mogli uspešno izvesti, je treba smotrene organiziranosti. Tako organizacijo naj predstavlja muzejsko društvo, ki naj zbere vse, ki se zanimajo za preteklo in sedanje razmere Slovencev med Muro in Labo. To društvo bo zasedalo v M. Soboti muzej, ki bi bil poleg popolne gimnazije pač najvažnejša in najnujnejša prekmurska kulturna ustanova. Muzej naj bi izbral vse dokumente naše preteklosti, narodopisno umetnostno gradivo, književna dela v prekmurskem narečju in literaturo o naši zemlji, skratka, vse, kar potrebuje naša preteklost in sedanost. Muzejska zbirka nas bo predstavljala pred svetom, ki nas obišče, za nas same bo pa imela vzgojni pomen in bo služila znanstvenemu delu. — Potreba, da je ves material zbran na enem mestu, in sicer prav v sredini naše krajine, je dovolj ravna. Tudi je skrajni čas, da se zbiranje materiala, ki se izgubljajo, takoj prične. Pripravljajni odbor prekmurskega muzejskega društva je vložil pri oblasti pravi in bo po odobritvi takoj sklical ustanovni občni zbor in vabi že sedaj k sodelovanju vse, ki gledajo z razumevanjem snovanje našega muzeja. — Pripravljajni odbor: Škrlek Vladimir, abs. jurist; Gumilar Franjo, šol. upravitelj; Novak Viljem, suplent.

— Kmetijska matica. Vabimo vse one, ki se zanimajo za kmetijstvo, da se naročijo na redne publikacije za 1. 1934. Izšle bodo 4 poučne in zanimive knjige za minimalno ceno 20 Din. Naročila sprejemajo poverjeniki in Kmetijska matica v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

— Založba Kmetijske matice. Opozorjamo tovarišice in tovariše, ki so poverjeniki in redni člani Kmetijske matice, da dobijo sledeče knjige iz prejšnjih letnikov Kmetijske matice po znižanih cenah, in sicer: Naša prašičja reja. Spisal A. Oblak. 10 Din. — Naša zelenjad. Spisal A. Skulj. 10 Din. — Kmetovalčev svetovalec. Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Več dobre krme! Spisal inž. Teržan. 10 Din. — Veterinarska higiena. Spisal Dr. Kunc. 12 Din. — Umno kletarstvo. Spisal Fr. Gombač. 10 Din. — Zadrugištvo (vsi trije deli). Spisal Miloš Stibler. 15 Din. — Poljska privreda u seoskim osnovnim školama. Spisal I. Ritig. 20 Din. — Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah. Spisali dr. Spiller-Muys, Jos. Sustić, inž. Presel, Jos. Pevec. 60 Din. — V boju za zemljo in državo. Spisal A. Prepeluh. 6 Din. — Gospodarstvo pri starih narodih. Spisal A. Sovre. 10 Din. — Življenje čebel. Spisal Maeterlinck-Wester. 10 Din. — Dvig uboge gmajne. Spisal Zalaznik. 10 Din. — Kmetijski pokret med Slovenci. Spisal A. Prepeluh. 5 Din. — Neposredni davki. Spisal A. Mošetiz. 15 Din. — Idejni temelji slovenskega agrarizma. Spisal univ. prof. dr. Fr. Veber. 20 Din. — Agrarizem in slovanstvo. Govor čl. min. dr. M. Hodža. 1 Din. — Ciril Jeglič: Obrazi. 10 Din. — Cvetko Golar: Vdova Roš-

linka. 10 Din. — Dr. M. Dolenc: Zdražbarji. 5 Din. — Fr. Tovornik: Stara pravda nekdanj. 5 Din. — Hemon-Debeljak: Marija Kožuhovala. 10 Din. — Jože Jeram: Zastava v vetru. 10 Din. — Bunin-Preobražensky: Ponočni pome-nek. 10 Din. — J. Lovrenčič: Pereči ogenj. 10 Din. — Tone Gaspari: Cesta. 10 Din. — Andre Theuriet: Kri Finocelov. 10 Din. — Ivan Albrecht: Dom na Slemenu. 10 Din. — Brežnik: Klic Gorjancev. 10 Din. — Poština se zaračuna posebej.

— Sekcija Pomladka Jadranske straže sporoča vsem sreskim učiteljskim društvom, da jim na željo rada pošlje na njihova zborovanja predavatelja, ki bo p. t. učiteljsko raztolmačil namen, cilje in ustroj Pomladka Jadranske straže ter dal navodila za njegovo uspešno delovanje. Vse p. t. poverjenike in poverjenice PJS prosim, da imajo s svojim Pomladkom ta mesec občni zbor, izberejo novo upravo ter skušajo vse urediti v smislu I. okrožnice PJS, ki je bila prejšnji teden razposlana na vse šole. Povsod, kjer še ni PJS, naj ga skuša požrtvovalno učiteljsko ustanoviti! Ne delamo zase, vsi naši napori so posvečeni kralju, narodu in državi!

— Lavtarjeva metoda računskega pouka v inozemstvu. V Avstriji je mnogo starejših učiteljev, ki so bili Lavtarjevi učenci na učiteljski. Ti poučujejo računstvo po Lavtarjevi metodi računskega pouka. Tako se je navzelo na njihovih šolah tudi mlajše učiteljsvo Lavtarjevih idej. V roke nam je prišlo pismo mlajše kolegije iz Avstrije, ki piše o tem sledeče: »Poučujem po Lavtarju in uporabljam njegov sistem računskega pouka zato sem nedavno prejela posebno pohvalo od šolskega svetnika za izredne uspehe pri računskem pouku.« — Kakor smo informirani se vrše v Avstriji tudi priprave za izdajo Lavtarjeve metode in njegovih račun. Pri nas so izšle dosedaj Lavtarjeve računice za vse stopnje osnovne šole po novih učnih načrtih in metodika računskega pouka po Lavtarju. Izdelana pa je tudi računica za višjo narodno šolo po najmodernejših principih in bo izšla, čim bo odobrena.

— Tiskarski skrat me je napravil v 9. številki »Učit. tov.« v poročilu o glavni skupščini CMD za nadzornika. Izpustil pa je sreskega šol. nadzornika tov. Ivana Tomažiča, ki je že preje bil v vodstvu družbe in je bil na zadnji skupščini ponovno izvoljen. Toli-ko resnici in točnosti na ljubo. Upravitelj Hren.

Za vsakogar potrebna knjiga

Državoznanstvo

(Spisal dr. Fr. Ogrin)

je izšla sedaj v naši založbi

Vsi učitelji
na srednjih, strokovnih, meščanskih in narodnih šolah potrebujejo to knjigo o ustroju naše države in o naših zakonih pri pouku

Cena broširane knjige Din 24.—
" vezane " " 28.—

Knjigarna Učiteljske tiskarne

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6
Maribor, Tyrševa ulica 44

Letošnje leto pa ga je prevzelo JUU — sek-cija za savsko banovino ob sopolmoči lanskega lastnika. Uredništvo pa je še nadalje v rokah dosedanjega urednika, znanega kulturnega delavca šolskega nadzornika Ljudevita Krajačića. »Smilje« izhaja mesečno ter stane celoletno (10. številka) 15 Din. Uprava lista se nahaja v Hrvatskem učiteljskem domu na Trgu Kralja Aleksandra. Zanimivo pa je vse-kakor dejstvo, da se tiska »Smilje« izven sedeža banovine pri Šeku, v Samoboru, koder stanuje tudi odgovorni urednik Lobe.

V Sofiji imajo tudi posebno češko osnovno šolo, ki jo posejajo otroci češko-slovaških državljanov. Ta manjšinska šola šteje letos 107 otrok, 10 več kakor lanske šolsko leto.

»Učiteljska riječ« je sestra našega »Učiteljskega tovariša«, ki jo izdaja letos še le prvo leto savska sekcija JUU. Urejuje jo tudi našim učiteljem znani tov. Jovan Milojević. Časopis prinaša razen stanovskih za-dav tudi beležništvo, ki jo pišejo pisci iz učiteljskih vrst. Poslednja »Učiteljska riječ« prinaša feljton Ranka Marinkovića; »Priča o turobnim putnicima«. Pisec feljtona je dovršil pred letom zagrebško učiteljsko šolo, zdaj pa se je vpisal na zagrebško univerzo. Pridno suče pero in je dobil o veliki noči literarno nagrado za svoj feljton, ki ga je sprejela ob nagradnem tekmovanju beogradska »Politika«, najuglednejši dnevnik v naši državi.

Pesem »Kje dom je moj« — prepevamo tudi po naših učilnicah. V originalu se glasi »Kde domov mi je« in je češka narodna himna. Uglasbil jo je Fr. Škroupa, ki je bil sin vaškega učitelja Dominika Škroupe. Minule dni so imeli v vasi Osicích pri Pardubicah velike narodne svečanosti, in so vzdali umetniško spominsko ploščo v spomin učitelju Dominiku Škroupu, tamkajšnjemu narodnemu delavcu, glasbeniku in očetu stvaritelja državne himne. Svečanosti je prisostvovalo vse domače in okoliško učiteljsvo, slavnostno besedo pa je spregovoril okrajni šol. nadzornik tov. Ledr iz Pardubic.

Učiteljski pravnik

OSEMETNETO OBVEZNO ŠOLANJE IN OLAJŠAVE ODNOSNO SKRAJŠANI POUK NA NARODNIH ŠOLAH.

O odpustu teh otrok (§ 66. a in b) odločuje na prošnjo staršev krajevni šolski odbor s pridržkom, da sklep odobri obče upravno oblastvo to je sresko načelstvo, zato v bodoče zadevnih prošnjah o odnosno predlogov ni predlagati kraljevske banski upravi v rešitev, ker določuje po zakonskih določilih sresko načelstvo.

Za učence, ki so stari 14 let in so obiskovali osem let šolo, ni ovire za odpust iz šole, ako so dovršili osnovno šolo, to je prvo, drugo, tretje in četrto šolsko leto dotične šole.

Po prejšnjih šolskih zakonih je postal otrok šoloobvezen z dopolnjenim 6. letom starosti, a iz šole je bil odpuščen s 14. letom starosti. Naš sedanji šolski zakon določa v § 56.:

»V šolo se vpisujejo vsi sposobni dečki in deklice, ki so dopolnili sedem let ali jih dopolnijo do konca dotičnega koledarskega leta. Telesno in duševno posebno razviti otroci se smejo vpisati v šolo tudi z docela dopolnjenim šestim letom, če je v šoli zadosti prostora.«

Pričenši s šolskim letom 1930./31. v smislu teh zakonitih določil sprejemamo v šolo novince v starostni dobi 7 let. S šolskim letom 1937./38. bodo po osemletnem obveznem šolanju odpušteni iz narodne šole prvi učenci sprejeti kot novinci v šolskem letu 1930./31. po zakonu o narodnih šolah v starostni dobi 7 let. Navedeni učenci in učenke bodo v starosti 15 let zapustili šolo. To bi vsekakor pomembno za podeželje, kjer starši poljedelci uporabljajo svoje otroke v starejši dobi zlasti nad 12 let že pri vsakdanjem poljskem delu. Zato bo vsekakor priporočljivo, da se, ako le mogoče v danih prilikah poslužujemo podane zakonite osnove drugega stavka § 56. Ker smo pri nas pred uveljavljenjem zakona o narodnih šolah sprejemali otroke v šolo z dopolnjenim 6. letom starosti je dokazano, da so pri nas otroci z dovršenim 6. letom starosti v veliki večini duševno in telesno godni za obisk šole. Zeleti je, da se poslužimo zakonite določbe v splošnem s sprejemanjem otrok v starosti 6 let, zlasti oziraje se na podeželje, da se izognemo starosti 15 let in ustrezemo potrebam podeželskih staršev poljedelcev pri zaposlitvi starejših otrok pri poljskih opravilih.

(Dalje prihodnjič.)

—§ Vprašanje. Moj sin, letošnji abiturient, je sprejet v vojno akademijo. Računovodstvo kralj. ban. uprave mi je utrgalo zanj za oktober in september draginjsko doklado hkrati dasi je bil sin še ves september docela v moji oskrbi. Ali je računovodstvo upravičeno, da mi trga draginjsko doklado tudi za nazaj?

Odgovor! Rodbinska draginjska doklada pripada izjemoma za otroka še po 16. letu starosti, če se otrok šola, a najdelj do dovršenega 23. leta starosti, po čl. 9. točka c) uredbe o draž. dokladah št. 10990/1 z dne 12. III. 1932. (Roč. kat. str. 85—88.) Ker traja šolsko leto od 1. septembra do naslednjega 31. avgusta, se smatra, da je dovršil abiturient šolanje 31. avgusta, če se ne šola dalje na višji šoli, in pripada zanj rodb. draginjska doklada do tega roka. Po 31. avgustu bi pripadala drag. doklada zanj le, če bi bil duševno ali telesno nesposoben za pridobivanje (glej točko b) navedenega člena). Drž. službenec je dolžan po § 90. urad. zakona prijavit takoj vsako osebno in rodbinsko izpremembo, ki vpliva na njegovo službeno razmerje in napram državi (Roč. kat. str. 73). Ako bi bilo javljeno v gornjem primeru, da je sin maturiral meseca junija, bi se bila zanj ustavila pravočasno rodbinska drag. doklada z 31. avgustom in ne bi bilo treba odrgovati neopravičeno prejetih zneskov, ki se morajo izterjati, pa tudi za daljšo dobo, kot 2 meseca.

Naša gospodarska organizacija

—g Mariborsko upokojeno učiteljsvo je počastilo spomin generala Maistra. Krožek upokojenega učiteljsva v Mariboru je imel pretekli četrtek svoj redni mesečni sestanek, katerega se je udeležilo 38 upokojenih tovarišev in tovarišic. Zanimivo je, da je bil to že 25. redni sestanek pod vodstvom agilnega tov. Ogorelea. Ob tej priliki je na sestanku zbrano učiteljsvo počastilo spomin pokojnega osvoboditelja Maribora in naše severne meje, generala Maistra s tem, da je zbral 200 Din kot prispevek za Maistrov temeljni kamen Učit. domu v Mariboru. Naj bi ta lepa gesta naših stanovskih veteranov našla primeren odmev v vrstah aktivnega in tudi drugega upokojenega učiteljsva v mariborskem okrožju!

—g Izkaz prispevkov za »Maistrov kamen« UD v Mariboru. Našemu vabilu za poklonitev prispevkov za »Maistrov kamen« se je doslej odzvalo učiteljsvo naslednjih osnovnih šol: Maribor I. dekliška mešč. 100 Din; Sv. Jakob v Slov. gor. 30 Din; Slivnica pri Mariboru 16 Din; Sv. Florijan v Doliču 20 Din; Pameče pri Slovenjgradu 25 Din; Slov. Bistrica (deš. os.) 60 Din; Studenci pri Poljanah 20 Din; Studenci pri Mariboru (deška os.) 130 Din; Celje (deš. os.) 50 Din; Remšnik 30 Din; Ptuj (dekliška os.) 65 Din; Dol. Lendava 35 Din; Prosenjakovec 12 Din; Gor. Lendava 15 Din; Griže pri Celju 65

Din; Puščava pri Sv. Lovrencu na Poh. 15 Din; St. Janž na Dr. polju 35 Din; Sv. Lovrenc nad Prežinom 30 Din; Vojnik (mešč. š.) 15 Din; Križevci v Prekmurju 20 Din; Makole 76 Din; Genterovci v Prekmurju 10 Din; Sv. Jošt na Kozjaku 25 Din; Dobrovnik v Prekmurju 10 Din; Mežica (os. šola) 45 Din; Sv. Vid pri Grobelnem 20 Din; Sv. Lovrenc na Poh. 35 Din; Sv. Jurij ob Ščavnici 16 Din; Vurberk pri Ptuj 40 Din; Bodonci v Prekmurju 30 Din; Gornji grad Din 24.50; Sv. Marjeta n. Ptuja 10 Din; St. Ilj pod Turjakom 30 Din; Plešivec pri Velenju 5 Din; Sv. Lenart pri Vel. Nedelji Din 18.25; Sv. Križ nad Mariborom 10 Din; Sv. Bolfenk na Kogu 10 Din; Slovenjgradec (os. š.) 50 Din; Sv. Jurij o. Taboru 25 Din; Križevci pri Ljutomeru 40 Din; Ruše 95 Din; Negova 15 Din; Maribor II. dekliška osn. 30 Din. Razen teh šol je daroval krožek upok. učiteljsva v Mariboru 200 Din! Skupaj Din 1657.75. Prav pri-srčna zahvala vsem dosedanjim darovalcem! Naj bi našli še mnogo naslednikov!

M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljska fiskarna

—t Število članov naše največje stanovske zadruge Učiteljske tiskarne v Ljubljani se razveseljuje več. Priglašajo se mnogo agilnih tovarišev in tovarišic, ki imajo vsi globoko ukoreninjeno stanovsko zavest in zmisel za združništvo. Ker je Učiteljska tiskarna gospodarska hrbtenica vseh naših stanovskih ustanov pa tudi naše učiteljske organizacije in ker smo z Učiteljsko tiskarno tudi potom šole tesno povezani je moralna dolžnost vsakega našega člana, da postane član tudi tega največjega stanovskega podjetja. S tem ne pomagamo le samemu sebi — saj ima pri nakupu 15% popusta — s čim številnejšim članstvom bo tiskarna še pridobila na ugledu in veljavi in bo še tem bolj lahko delala v korist učiteljsva in šolstva. Delež v tej zadrugi znaša 250 Din, ki pa se lahko plača v 10 obrokih po 25 Din, kar zmore lahko tudi najmlajši(a) tovariš(ica).

—t Prva številka »Zvončka« je izšla Učiteljska tiskarna ga toplo priporoča vsem dosedanjim, posebno pa vabi nove naročnike.

—t Svoji k svojim, to geslo ne velja samo za naše domače tvrdke. Geslo »svoji k svojim« kliče tudi vse učiteljice in učitelje, vse naše člane v Učiteljsko tiskarno in njene knjigarnarje v Ljubljani in Mariboru. Naša moralna dolžnost je, da v prvi vrsti podpiramo naša stanovska podjetja. Torej še enkrat: »Svoji k svojim!«

—t Nekaj, kar smo zelo pogrešali. Za praznik 1. december ali pa za Vidov dan, so bila naša šolska in sokolska društva vedno v zadregi, ker je manjkalo njihovih mladini primerne gradiva za proslavo teh slavnostnih dni. Iz te stiske nas je sedaj rešila naša marljiva pisateljica in velika prijateljica mladine Manica Komanova, ki je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora, prvega za Vidov dan drugega za prvi december, in sicer tako posrečeno in lepo kakor zna samo Manica, ki pozna otroško dušo do dna, pozna razmere in prilike v katerih se giblje naše šolstvo in sokolstvo.

Oba prizora sta kratka (vprizoritev enega kakor drugega bo trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delovala na mladino vzgojno in strogo nacionalno. Oba prizora sta lahko vprizorljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah! Cena samo 3 Din. Sokolska društva in šolska vodstva sezite po njej.

Mladinska matica

—mm TE DNI MORAMO DOLOČITI NAKLADO za »Naš rod«. Cenjeni poverjeniki so naprošeni, da čimprej zaključijo nabiranje naročnikov in nam dopošljejo naročila. Število naročnikov letos ne sme pasti. Vsaka šola naj vsj prizadeva, da doseže vsaj lanske število! Lanj se nam je posrečilo pade danje števila naročnikov ustaviti, letos poskušajmo število dvigniti! Najrevidnejši kraji na kmetih in rudarski revirji so se izkazali. Povsod je število naročnikov narastlo. Pričakujemo tudi od drugod takšnega odziva.

—mm Prva številka »Našega roda« pojde te dni v tisk. List bo še bolj bogat po vsebini in obliki kot lani. Naslovno povest je napisal O. Hudales. Z daljšimi stvarmi bodo letos zastopani tudi R. Pečjak, Čehov v Gradnikovem prevodu in J. Lovrenčič. Prav zanimiv bo tudi opis K. Kocjančiča »V čolnu po našem Jadranu«.

Tudi ilustrativno bo list bogat. Naslovno stran za prvo številko je izdelal M. Gaspari, notranje vinjete pa J. Trpin. Od drugih ilustratorjev srečamo v listu se Ravnikarja, Bucika, Justina in Jakca.

—mm Mladi junak je priobčil v svoji prvi letošnji številki, ki je pravkar izšla o M. M. naslednje vrstice:

Mladinska matica v Ljubljani, ki vam je vsem dobro znana, je izdala v 7 letih 5 letnikov »Našega roda« in 32 knjig v skupni nakladi, ki presega 610.000 izvodov. Popolnoma bomo razumeli to število, če pomislimo, da tehta vsa ta naklada nad 70.000 kg. Če bi položili knjigo na knjigo, bi bil kup teh knjig visok nad 5000 m. Knjiga pri knjigi v ravni